

Доклад за изпълнение
на План за изпълнение на Стратегията за развитие на културата
в община Велико Търново 2020 – 2030 г.
за периода 1 юли – 31 декември 2020 г.

В изпълнение на Стратегията за развитие на културата в община Велико Търново, с Решение № 218/15.06.2020 година на Великотърновския общински съвет е приет План за изпълнение на Стратегията за развитие на културата в Община Велико Търново за периода 1 юли – 31 декември 2020 година с разписани конкретни дейности. Изпълнението му бе силно повлияно от пандемичната обстановка и наложените ограничения за намаляване разпространението на Ковид-19 в страната. Културният сектор е сред най-силно засегнатите от противоепидемичните мерки, което наложи много от планираните дейности да се проведат онлайн. През 2020 година се постави началото на реализирането на заложените в Стратегията мерки, а също така продължиха вече утвърдени дейности на Община Велико Търново в нейния контекст. Работата по тях продължава през 2021 година, включени са в Плана за изпълнение на Стратегията за развитие на културата в община Велико Търново за 2021 година, приет с Решение № 430/17.12.2020 година на Великотърновския общински съвет.

ИДЕНТИЧНОСТ

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 1: ДУХЪТ НА БЪЛГАРИЯ

Мярка 1: Актуализиране на символите на града

Дейност: Изготвяне на нови символи на Община Велико Търново. Изработване на герб, знаме, ключ, огърлица с герб и др., съгласно новия статут на града като Историческа и духовна столица на България - разработване на художествени проекти, публично обсъждане.

Изпълнение:

- Проведени консултации относно правното основание за промени в Наредбата за символите и наградите на Община Велико Търново съгласно обявяването на града като Историческа и духовна столица на България;
- Проведени онлайн консултации с експерти в областта на хералдиката, художници, членове на Инициативния комитет за обявяване на Велико Търново за Историческа и духовна столица на България относно изготвяне на задание и обявяване на конкурс за обогатяване на визуалната идентичност на съществуващите символи на град Велико Търново;
- проучване на хералдическата методика и консултации със специалисти.

Мярка 2: Изготвяне на Наредба на ВТОБС относно новия статут на Велико Търново - Историческа и духовна столица на Република България – консултации с Инициативния комитет, великотърновската общественост, изпълнението ще се осъществи през 2021 г.

Мярка 3: Създаване, регулация и управление на официален общински Културен календар.

Дейност 1: Изготвяне и разпространение на указания за осъществяване на събитията от културния календар през 2020 г. в условията на Ковид-19. Анализ на риска за отделните видове събития и разработване на резервни планове в случай на форсмажорни обстоятелства, нова епидемична вълна, неблагоприятни метеорологични условия и др. Актуализиране на действащия Културен календар 2020 г.

Дейност 2: Изготвяне на план за изпълнение на Културен календар на Община Велико Търново в периода юли – декември 2020.

Дейност 3: Създаване на система за регулация на общинския Културен календар - Наредба, условия за участие, апликационни формуляри, правила за оценка на проектите, онлайн базирана платформа за администриране, система на наблюдение, оценка на въздействието и бази-данни.

Изпълнение:

- Културният календар на Община Велико Търново през 2020 г. беше сериозно ограничен от епидемията от Ковид-19. Бяха отменени всички събития с международно участие, както и традиционни събития с масов характер. Въпреки всички ограничения, в периода 1 юли – 31 декември бяха проведени 86 различни културни събития, като много от тях се проведеха онлайн – музикални конкурси, изложби, камерни концерти, представяне на артефакти от фонда на Регионалния исторически музей и др.;
- С Решение № 209/25.06.2020 г. на Великотърновския общински съвет бе приет актуализиран Културен календар и бюджет за второто полугодие на 2020 година;
- В изпълнение на тази мярка през 2020 година започна разработването на Правилник за прилагане на Административна програма „Културен календар“ на Община Велико Търново. През 2020 година за първи път бе обявена публична сесия за кандидатстване с проекти за включване на събития в Културния календар на Общината за 2021 година.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 2: ОТКРИТИ ПРОСТРАНСТВА

Мярка 1: Създаване на План за опазване и управление Историческо селище Велико Търново

Дейности: Консултации със заинтересованите страни

Изпълнение:

- Изработен бе План за опазване и управление /ПОУ/ за груповата културна ценност „Историческо селище-Велико Търново” в първи етап, обхващащ архитектурните зони на главната улица: „Независимост-Ст.Стамболов”, „Опълченска-Пиколо-Ив.Вазов” и „Христо Ботев-Х.Димитър”; Самоводската чаршия, който да дава основните насоки и мерки за стимулиране активността и инициативността на местните хора и бизнеса, за поддържане на устойчива и уникална ценностна среда и виждания за финансирането им в съответствие със законодателната уредба;
- Ежегодно, съвместно от експерти на Общината, НИНКН и Министерството на културата се изготвят предложения и предписания за опазването на сградите – недвижими културни ценности, съгласно Закона за културното наследство;
- Оказано е съдействие за изготвяне на документация за ремонт на църквата „Св.Св. Константин и Елена” и нейната камбанария.

Мярка 2: Подобряване на градоустройствената комуникация между ВТУ "Св. св. Кирил и Методий" и Стария град

Дейности: Консултации със заинтересованите страни

Изпълнение:

- Проведени консултации с експерти при изготвянето на ИПГВР 2021 – 2027.

Мярка 3: Социализация на крайречната улица

Дейности: Консултации със заинтересованите страни

Изпълнение:

- Ежегоден мониторинг на недвижимите културни ценности на съответната територия;
- Проведени консултации с експерти при изготвянето на ИПГВР 2021 – 2027.

Мярка 4: Подобряване на средата в Асеновия квартал и Арбанаси

Дейности: Консултации със заинтересованите страни

Изпълнение:

- Партньорство с църковни настоятелства, читалища, НПО, кметства за опазване на културните ценности и кандидатстване за финансиране по програми пред МКВП при МС за „Аварийно-възстановителни работи на покрива на НЧ „Надежда“, както и за проект „Ремонтни и реставрационни работи с възстановяване на купола и камбанарията на църквата „Св.Кирил и Методий“ във В.Търново;
- Оказва се експертна помощ при изготвяне на частични ПУП-ЗРП за имоти културни ценности от териториите на Историческо селище Велико Търново, за Историческо селище Арбанаси и охранителната му зона и за други населени места.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 3: ОБНОВЕНОТО ЛИЦЕ НА ГРАДА

Мярка 1: Планиране на инвестиции в ИПГВР 2021-2027

Дейности: Консултации със заинтересованите страни

Изпълнение:

- Проведени консултации с експерти при изготвянето на ИПГВР 2021 – 2027.

Мярка 2: Нова концертна зала и библиотека

Дейности: Консултации със заинтересованите страни

Изпълнение:

- В процес на изпълнение е проект от ИПГВР № BG16RFOP001-1.009-0008 „Създаване на атрактивна зона за културен и конгресен туризъм на територията на Старото военно училище – Изграждане на Експозиционен център (фаза 1)“. В обхвата на проекта са включени проектиране, изграждане и обзавеждане на Експозиционен център, който се очаква да е мултифункционално пространство, използващо се за събития от всички жанрове – сценични изкуства с оборудвана сцена, сценична техника, депо за декори и костюми, гримьорни; визуални изкуства – пространства, подходящо оборудвани за изложби, виртуални представяния, прожекции; пространство за наука и литература – за научни форуми; културни, търговски и други изложения и борси, оборудвани офиси; пространство за книжарница, галерия, приложни изкуства. Наред с това се предвижда Експозиционният център да обслужва деловия и конгресния туризъм, в допълнение на всички други туристически възможности на града, предлагайки оборудвани зали, кабинки за преводачи, техника, възможности за кетъринг, места за хранене. Предвидени са следните функционални зони: Зона „Главно фоайе“; Зона „Голяма зала“; Зона „Администрация“; Зона „Обслужване, технически помещения и логистика“; Зона „Външни пространства около сградата“.

Мярка 3: Разширяване на експозиционната площ на РИМ

Дейности: Консултации със заинтересованите страни

Изпълнение:

В процес на изпълнение са проекти за разширяване експозиционните площи на Регионалния исторически музей и Регионална художествена галерия „Борис Денев“:

- от ИПГВР проект № BG16RFOP001-1.009-0006 „Реконструкция и обновяване на Музей "Възраждане и Учредително събрание". В обхвата на

проекта са включени интегрирани мерки и дейности за реконструкция и внедряване на мерки за енергийна ефективност, с което ще се намалят разходите и ще се улесни експлоатирането на сградата. Посредством инвестицията, в уникалния архитектурен паметник ще се осигури сигурна и съвременна среда за излагане и популяризиране на културното - историческото наследство, намиращ се в музея, както и привличане на по-голям брой туристи с интерес към Възраждането. Предвижда се обновяване на системите за техническа охрана, видеонаблюдение и пожароизвестяване, които да отговарят на съвременните нормативни изисквания. Инвестицията е насочена към възстановяване и опазване на културните и историческите ценности, с насочено внимание към отношението между историческата култура, местни традиции и модерни интервенции;

- от ИПГВР проект № BG16RFOP001-1.009-0007 „Разширение на "Мултимедиен посетителски център „Царевград Търнов“. В обхвата на проекта са включени интегрирани мерки и дейности за разширяване на съществуващия Мултимедиен посетителски център, с което ще се повиши въздействието от предлаганата туристическа атракция. Предвижда се визуализиране живота на различните социални слоеве във Второто българско царство, техните нрави, обичаи, бит и одежди. С помощта на съвременната аудио – визуална техника по-пълно ще се възприеме богатата история на града от този период, неговата царственост, войнска слава и духовна мощ. Интериорът ще е разнообразен от богато декорирани фигури, с множество архитектурни детайли, атрибути и аксесоари, подходящо осветление и озвучаване на отделните елементи и композиции;
- проект „Изкуство и култура - общи трансгранични активи в подкрепа на устойчивото развитие на туризма“. Проектът е одобрен за финансиране през 2018 г. по Програма INTERREG V-A Румъния-България 2014-2020. Проектът се реализира в партньорство с Община Калафат, област Долж, Румъния и Фондация „Лице за изкуство и култура“- гр. Плевен. Общата му стойност е 1 487 271.41 евро за всички партньори, а срока на изпълнение е 36 месеца. Основните дейности за Община Велико Търново включват подобряване и превръщане на културен обект – Регионална художествена галерия „Борис Денев“, гр. Велико Търново в модерен център на изкуствата чрез въвеждане на мерки за енергийна ефективност, както и създаване на интегриран туристически продукт, включващ тематични туристически маршрути от двете страни на р. Дунав. Дейностите целят модернизация и обновяване на интериора и експозиционните зали, в т. ч. модернизация и внедряване на мерки за енергийна ефективност - монтиране на енергоспестяващо осветление, изграждане на отоплителна охладителна и вентилационна инсталация. Целта на проекта е чрез модернизация и ревитализиране на културно - историческите обекти да се създаде интегриран туристически продукт в трансграничния регион, да се разработи и популяризира общ тематичен маршрут на класическата и съвременна култура и изкуство в градска среда, който да подкрепи и спомогне за устойчивото развитие на туризма в трансграничния регион. Предвижданите дейности за инвестиции в инфраструктура освен ХГ "Борис Денев" в гр. Велико Търново е и Двореца-музей „Маринку“ в гр. Калафат, които ще бъдат модернизирани, за да се превърнат в модерни центрове за изкуство, които да привлекат значителен брой туристи чрез организиране и популяризиране на

съвместни изложби и провеждане на събития и прояви на открито в прилежащите пространства на обектите.

Мярка 4: Поддържане на читалищната база

Дейности: Реализиране на текущи ремонти. Предприемане на действия, свързани с мерките срещу Ковид-19.

Изпълнение:

- Община Велико Търново кандидатства пред Министерството на културата за финансиране с проект „Реставрация и адаптация на читалище „Надежда 1869” - сцена” с приложена необходима документация и актуализирана КСС, като обект културна ценност от „национално значение”.
- НЧ „П. Р. Славейков-1920“ гр. В. Търново и НЧ „Наука-1870“ с. Ново село, отбелязаха тържествено кръгли годишнини от създаването им, съобразявайки се с изискванията на РЗИ гр. ВеликоТърново. ПА „Искра” при НЧ „Искра-1896“ гр. В. Търново изнесе концертни програми в 7 населени места.
- Осигурени средства за обезпечаване на транспортните разходи на художествени състави от читалищата за участие в празнични програми в други населени места от общината.
- Извършени частични ремонтни дейности на читалищните сгради в 12 населени места:
  1. гр. В. Търново НЧ „П. Р. Славейков-1920“
  2. гр. В. Търново НЧ „Искра-1896“
  3. гр. В. Търново НЧ „Надежда -1869“
  4. с. Момин сбор НЧ „Просвета -1922“
  5. с. Велчево НЧ „Светлина-1892“
  6. с. Церова кория НЧ „Развитие-1883“
  7. с. Ново село НЧ „Наука-1870“
  8. с. Шереметя НЧ „Пробуда-1925“
  9. с. Беляковец НЧ „Просвета-1907“
  10. с. Буковец НЧ „Развитие-1918“
  11. с. Ветринци НЧ „Напредък-1903“
  12. с. Габровци НЧ „Балкан Габровци“

Мярка 5: Подобряване на визуалните характеристики на градската среда

Дейности: Изпълнението на мярката ще започне през 2021 г.

Изпълнение:

- На базата на извършената инвентаризация, изготвените проекти и предписания за старите сгради продължава обновяването на сгради от уличните ансамбли в територията на Стария град по проекта ”Фасадна реставрация, ремонтно–възстановителни работи и цветово решение”;
- Извършиха се организационни дейности - етап от проекта за монументалното пано „Велчова завера”, като довършване програмата за възстановяване и консервация на сграфитопаната в Стария град.

ДОСТЪП

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 1: ПУБЛИКИ

Мярка 1: Партньорство на културния сектор с образователните институции. Изпълнението на мярката ще започне през 2021 г. с реализирането на Културния календар за 2021 г.

Мярка 2. Подобряване на информираността и комфорта на посетителите на културни обекти

Дейности: Координация с екипа на ИПГВР 2021-2027 във връзка със заложените в Стратегия параметри. Монтиране на подходящи указателни табели и знаци, снабдяване с дезинфектанти, съгласно инструкциите, свързани с Ковид-19.

Изпълнение:

- Възстановиха се стари табели и знаци за обозначаване обекти НКН в територията на Историческо селище – Велико Търново;
- През 2020 г. започна изграждането на покрита сцена на Летния театър в парк „Марно поле“;
- Оказано бе съдействие при изготвяне на проект и се поставиха турникети в АМР „Царевец” и църквата „Св. 40 мъченици” по съгласуваната документация с МК.

Мярка 3: Приобщаване на хора в неравностойно положение към участие в културния живот. Изпълнението на мярката ще започне през 2021 г.

Изпълнение:

- Реализира се проект „Социализация на хора с увреждания чрез осигуряване на достъпна архитектурна среда в изложбени зали „Рафаел Михайлов” - Велико Търново” с доставка и монтаж на 2 бр. стълбищни подемика и на 2 бр. гъсенични подемика, като се постигна основната цел хората с увреждания и използващи инвалидни колички да могат да преодоляват стъпала в изложбения комплекс и да имат достъп до експозициите.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 2: НОВИ ТЕРИТОРИИ ЗА КУЛТУРА И ИЗКУСТВО

Мярка 1: Витализиране на културното наследство чрез възможности за събития на открито и за излагане на произведения на изкуството - Изпълнението на мярката ще се осъществи през 2021 г., предвид на съществуващата епидемична обстановка.

Мярка 2: Изграждане на нови пространства за култура и изкуство в периферните райони - Изпълнението на мярката ще се осъществи през 2021 г., предвид на съществуващата епидемична обстановка.

ТВОРЧЕСТВО

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 1: ТВОРЧЕСКА ЛАБОРАТОРИЯ

Мярка 1: Подпомагане на дейности в сферата на изкуствата.

Дейности: Създаване на нова наредба в продължение на досегашната Програма „Изкуство и култура“.

Изпълнение:

- Проведени онлайн консултации с представители на гражданския сектор, свободните артисти и творческите гилдии;
- Проведени онлайн консултации с експерти в областта на културните индустрии; проучване опита на НФ „Култура“ и други общини.

Мярка 2: Подкрепа за художествени творци от страната и чужбина - Изпълнението на мярката ще се осъществи през 2021 г., предвид на съществуващата епидемична обстановка.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 2: ТРАДИЦИЯ И СЪВРЕМЕННОСТ

Мярка 1: Популяризиране на художественото, научното и архитектурното творчество на личности, свързани с Велико Търново и насърчаване на съвременното българско творчество в сферата на литературата, архитектурата

Дейности: Консултации със заинтересованите страни относно, съдържанието на националните награди в памет на Патриарх Евтимий, Кольо Фичето, П. Р. Славейков и Емилиян Станев.

Изпълнение:

- Традиционно участие в програмата „Европейски дни на наследството-2020” с любителския фотоконкурс „Архитектурното наследство на майстор Колю Фичето в Община Велико Търново” – организиран от Регионален исторически музей и Община Велико Търново за отбелязване на 220 години от рождението на възрожденският творец и архитект и с „Нощ на Самоводската чаршия и Фестивал на занаятите“, в периода 18-23.09.2020 г.;
- Консултации с представители на академичната общност във Велико Търново, на творчески съюзи и гилдии относно съдържанието на националните награди в памет на Патриарх Евтимий, Колю Фичето, П. Р. Славейков и Емилиян Станев.

Мярка 2: Насърчаване на филмовата индустрия и популяризиране на българското и европейското филмово творчество

Дейности: Консултации със заинтересованите страни.

Изпълнение:

- Провеждане на цикъл кинопрожекции „Лятно кино под звездите“ в партньорство с Кинополис – България с акцент на българската филмова продукция;
- Партньорство с Нова тв и заснемане на два документални филма, посветени на Търновската конституция и Атанас Буров в партньорство с Регионалния исторически музей – Велико Търново и МДТ „Константин Кисимов“;
- Планиране в Културния календар за 2021 година на кинопрожекции в Летния театър и камерни пространства за култура в партньорство с НПО в областта на културата.

РАЗВИТИЕ

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 1: НА КАРТАТА НА СВЕТОВНИТЕ ПОСТИЖЕНИЯ

Мярка 1: Европейска столица на културата - изпълнението ще се осъществи през 2021 г., предвид на съществуващата епидемична обстановка.

Мярка 2: Световна столица на книгата в инициативата на ЮНЕСКО

Дейности: Консултации със заинтересованите страни и подготовка на апликацията.

Изпълнение:

- Проведени работни срещи и консултации за подготовка на концепция и кандидатура за 2023 година. Работата бе силно ограничена от пандемичната обстановка и въведените мерки срещу разпространението на Ковид-19.

Мярка 3: Културно-туристически маршрути

Дейности: Консултации със заинтересованите страни.

Изпълнение:

- Ежегоден мониторинг на недвижимите културни ценности, монументалните и военни паметници;
- През 2020 г. продължава изготвянето на техническа и снимкова документация на военните паметниците и паметниковите знаци на територията на общината за ползване и информация, актуализацията с новите кадастрални данни на списъците на недвижимите културни ценности в общината и дигитализирането на части от архива на КИН в общината;
- Поради извънредното положение в страната и в Европа, в резултат на пандемията от Ковид-19, от заложените девет туристически изложения/срещи е осъществено представянето на Велико Търново на три от тях; през изминалата година не бе възможно и организирането на XVII на Международно туристическо изложение “Културен туризъм” – Велико Търново.

Мярка 4: Сред Европейските културни наследства

Дейности: Попълване на апликацията за Европейски знак за наследството и за наградата на Европейския съюз и фондация „Европа Ностра“

Изпълнение:

- Дейността „Попълване на апликацията за Европейски знак за наследството и за наградата на Европейския съюз и фондация „Европа Ностра““ бе отложена поради пандемията от Ковид-19 и невъзможността да се сформира екип за 2020 година;
- Продължава участие на Община Велико Търново в българското сдружение „АОСТКИН“ за обмяна на специалисти и практики по опазване на НКН, участие в семинари, международни форуми онлайн и др. с подкрепата и сътрудничеството на френската асоциация „Sites & Cites Remarquables“.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 2: ЗНАНИЕ И ИНОВАЦИИ

Мярка 1: Програма за повишаване на квалификацията на ангажираните в сектора от Група "Култура" - изпълнението ще се осъществи през 2021 г., предвид на съществуващата епидемична обстановка.

Мярка 2: Създаване на клъстер „Велико Търново“ - изпълнението ще се осъществи през 2021 г., предвид на съществуващата епидемична обстановка.

Мярка 3: Богата и достъпна дигитална среда

Дейности: Анализ на нуждите и проучване на възможностите за кандидатстване по национални и международни финансиращи програми.

Изпълнение:

- Ежегоден мониторинг на недвижимите културни ценности, монументалните и военни паметници;
- Изготвен е каталог и архив, в които се отразяват резултатите от мониторинга и предприетите мерки. Поетапно архивът се дигитализира.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 3: НОВОТО БОГАТСТВО

Мярка 1: Обогаляване на музейните и художествени експозиции и библиотечните фондове.

Дейности: Анализ на нуждите и планиране на дейности през 2021 г.

Изпълнение:

- В бюджета за култура за 2021 година са предвидени средства за обогатяване фондовете на библиотеките в народните читалища и РБ „П.Р.Славейков“ чрез закупуване на книги и подпомагане издаването на литература чрез Програма “Изкуство и култура”;
- Проведени онлайн консултации относно законовите възможности за реализиране на откупки за обогатяване фондовете на ХГ “Борис Денев” и Регионалния исторически музей.

Мярка 2: Създаване и поддържане на електронен регистър на паметници и мемориални знаци, както и данни за нематериалното културно наследство.

Дейности: Анализ на нуждите. Изготвяне на стандарти и задание за регистър.

Изпълнение:

- Разработена бе годишна програма за ремонтни, възстановителни и реставрационни работи на военни паметници, съответно в селата Ресен, Церова кория, Балван, Ново село на община Велико Търново и се кандидатства за финансиране чрез Областен управител във Военното министерство по Закона за военните паметници;

- През 2020 г. продължава изготвянето на техническа и снимкова документация на военните паметниците и паметниковите знаци на територията на общината за ползване и информация, актуализацията с новите кадастрални данни на списъците на недвижимите културни ценности в общината и дигитализирането на части от архива на КИИ в общината.

Мярка 3: Наблюдение и оценка на културните институти на територията на Община Велико Търново.

Дейности: Създаване на система за наблюдение с участие на заинтересованите страни.

Изпълнение:

- Проведени онлайн консултации относно създаване на система за наблюдение с участие на заинтересованите страни.

Мярка 4: Наблюдение и оценка на изпълнението на Стратегията

Дейности: Създаване на система за наблюдение с участие на заинтересованите страни. Изготвяне на Доклад за изпълнението на стратегията през 2020 г. и План за изпълнението на стратегията през 2021 г.

Изпълнение:

- С Решение № 218/15.06.2020 година на Великотърновския общински съвет е приет План за изпълнение на Стратегията за развитие на културата в община Велико Търново 2020 – 2030 г. за периода 1 юли – 31 декември 2020 г.
- С Решение № 430/17.12.2020 година на Великотърновския общински съвет е приет План за изпълнение на Стратегията за развитие на културата в община Велико Търново 2020 – 2030 г. за периода 1 януари – 31 декември 2021 г.

ВЕНЦИСЛАВ СПИРДОНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ